

POROČILO O SAMOEVALVACIJI ČLANIC UNIVERZE V MARIBORU ZA ŠTUDIJSKO LETO 2016/2017

1 Preverjanje kakovosti v visokem šolstvu

Visokošolske ustanove širom sveta se soočajo s spremembami in praktičnimi problemi v njihovem funkcioniranju, svoj odgovor na te trende pa so poiskale v osredotočenju na kakovost. To je pomenilo uvajanje izgradnje sistema kakovosti po katerem izmed obstoječih modelov. Postalo je jasno, da morajo tudi visokošolske ustanove, enako kot tudi drugi poslovni organizacijski sistemi, svoje dejavnosti in funkcioniranje zasnovati na vzpostavitvi modernega in učinkovitega sistema kakovosti s ciljem zagotavljanja svojega poslanstva, učinkovitosti dela ter stalnega izboljševanja.

Na osnovi številnih raziskav so razviti modeli zagotavljanja kakovosti, ki temeljijo na mednarodno dogovorjenem splošnem modelu. Skupni elementi tega modela vključujejo kombinacijo notranjega (samoevalvacija) in zunanega (zunanja evalvacija) preverjanja kakovosti, poročilo o evalvaciji (analiza prednosti in pomanjkljivosti ter priporočila za izboljšanje) ter odnos med rezultati preverjanja in odločitvami o financiranju.

Evalvacija predstavlja osnovno aktivnost, s katero se zagotavlja kakovost procesov v visokem šolstvu. Evalvirati pomeni oceniti poučevanje in akademski študij posameznih predmetov oziroma študijskih programov. Prednosti in pomanjkljivosti v izobraževalnem procesu morajo biti analitično predstavljene s spremljajočimi nasveti in pobudami za izboljševanje kakovosti.

Področje visokega šolstva je v zadnjih dveh desetletjih doživelo mnoge spremembe in reforme, zato moramo poznati dejansko stanje kakovosti študija, izobraževalnega in raziskovalnega dela ter nenehno skrbeti za izboljšave. Iz teh razlogov visokošolske institucije čedalje več pozornosti posvečajo sistematični kakovosti svojega dela. Sistem vodenja kakovosti predstavlja kombinacijo notranjega in zunanega nadzora nad kakovostjo in zato ustreza tako visokošolskim institucijam kot tudi vladam (financerjem). Bistvena povezava med zunanjim in notranjim sistemom je samoevalvacijsko poročilo, ki ga visokošolski zavod predloži zunanjim komisijam strokovnjakov.

Visokošolski zavodi so za kakovost svojega delovanja odgovorni javnosti. Odgovornost za kakovost pomeni, da morajo imeti vzpostavljen notranji sistem zagotavljanja kakovosti, preko katerega lahko širši javnosti prikažejo svoje dosežene cilje. Pomemben koncept, z vidika notranjega zagotavljanja kakovosti, predstavlja avtonomija visokega šolstva, ki je nujna, če želimo imeti kakovostno visoko šolstvo. Če visokošolske ustanove razvijejo notranji sistem za vzdrževanje in izboljšanje kakovosti, ob hkratnem upoštevanju mednarodnih standardov izobraževanja, oblikujejo lastne standarde in postopke preverjanja in zagotavljanja kakovosti ter s tem zaščitijo svojo

avtonomijo. Da pa bo notranja kontrola kakovosti učinkovita, je potrebno razviti kulturo, kjer izboljševanje kakovosti predstavlja način življenja.

Izkušnje iz tujine kažejo, da je za visokošolske ustanove najboljše, če so same odgovorne za vodenje kakovosti. Namen takšnih pristopov je sistematična in nenehna pozornost, ki jo namenjajo kakovosti svojega dela. Na začetku pa je izrednega pomena, da vsi vpleteni razumejo idejo, na kateri temelji sistem kakovosti, in sicer, da je notranji vidik zagotavljanja kakovosti (samoevalvacija) najpomembnejši. Vendar pa lahko samoevalvacija pomeni tudi sporen pristop, saj gre za ovrednotenje samega sebe, pri čemer pa seveda ne sme ostati le pri subjektivni oceni, temveč mora nujno vključevati še neodvisno zunanjo presojo. Samoevalvacijo namreč poleg racionalnih spremljajo tudi močni emocionalni pojavi, zlasti strah pred morebitnim odkritjem šibkih točk in slabosti posameznika, strah pred konflikti in morebitnimi posledicami.

Združenje European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) je že pred leti oblikovalo nekatera načela dobre prakse na podlagi spodnjih priporočil:

- Za oblikovanje internega procesa zagotavljanja kakovosti je odločilnega pomena jasna in natančna opredelitev poslanstva in delovanja visokošolske institucije.
- Izhodišče za oblikovanje internega zagotavljanja kakovosti naj bodo jasno definirani procesi in izvajalci teh procesov.
- Interno zagotavljanje kakovosti naj vključuje ustrezne sodelujoče akterje kot so predstavniki evalviranih institucij, študenti ter zunanji strokovnjaki z ustreznimi izkušnjami na področju evalvacije.
- Neodvisne zunanje evalvacije naj se izvajajo v petletnih intervalih.

Razlikujemo institucionalno in programsko evalvacijo. Institucionalna evalvacija se osredotoča na upravljanje visokošolske institucije oziroma na njeno vodstvo, tako v akademskem kot tudi finančnem smislu, predmet ocenjevanja pa so cilji, aktivnosti in prioritete evalviranega visokošolskega zavoda. Programska evalvacija se nanaša na določen študijski program, v okviru katerega je mogoče doseči neko akademsko raven, predmet ocenjevanja pa so v tem primeru učne vsebine in načini njihovih izvajanj. Evalvacijo nadalje delimo še – glede na subjekt, ki jo izvaja – na notranjo in zunanjo.

2 Samoevalvacija

Osnovni cilj notranje evalvacije (interne evalvacije, samoevalvacije) je izpopolnjevanje kakovosti. Samoevalvacija pomeni prvi korak v evalvacijskem procesu in osnovni korak pri vpeljevanju notranjega evalvacijskega procesa. Pomembna funkcija samoevalvacije je ugotoviti prednosti in slabosti ter na osnovi takšnih analiz oblikovati priporočila za prihodnje izpopolnjevanje kakovosti dela. Rezultat samoevalvacije je posebni akcijski načrt, ki naj bi ga znotraj visokošolske institucije obširno obravnavali vsi njeni organi ter zaposleni. Takšen načrt naj bi ustanovo spodbudil k razmišljanju o načinih izpeljave sprememb. Končni namen samoevalvacije je spodbuditi vse člene visokošolskega zavoda k razmišljanju, da je vsak izmed njih (so)odgovoren za kakovost in za vpeljane izboljšave.

Ob pričetku uvajanja notranjega evalvacijskega sistema je zelo pomembno, da vsi udeleženi razumejo idejo, na kateri temelji sistem, torej, da je notranji vidik zagotavljanja kakovosti najpomembnejši. Sistem je razvit šele takrat, ko visokošolske institucije izvajajo samoevalvacijo iz lastnih razlogov in zaradi izražene potrebe, ne pa zaradi zunanjih komisij neodvisnih izvedencev. Zunanje komisije takrat prevzamejo vlogo partnerja v razpravah o notranjem zagotavljanju kakovosti.

Samoevalvacija prispeva k boljšemu samospoznavanju in samorazumevanju, visokošolskim institucijam zagotavlja tudi okvir za oblikovanje lastne definicije kakovosti in jim služi kot pomoč pri

oceni dosežkov lastnega poslanstva in strateških ciljev. Samoevalvacija je najpogosteje opredeljena kot proces opredeljevanja, zbiranja in analiziranja kvalitativnih (samoocene zaposlenih in mnenja uporabnikov) in kvantitativnih informacij (dejstev) o predmetu samoevalvacije, s ciljem odpravljati pomanjkljivosti in razvijati predmet samoevalvacije v skladu z zastavljenimi cilji. Dejavniki, ki vplivajo na uspešen potek samoevalvacijskega procesa, so naslednji:

- naklonjeno vodstvo, ki jamči zaupljivo okolje, v katerem lahko člani samoevalvacijske skupine razpravljajo in pripravljajo samoevalvacijsko poročilo,
- velika notranja motiviranost za samoevalvacijo, katere rezultati naj bi visokošolskim učiteljem zagotavljali možnosti boljših pogojev za poučevanje in raziskovanje,
- ustrezno usposabljanje udeležencev samoevalvacijskega procesa,
- primeren načrt, ki upošteva posebnosti ocenjevanega primera,
- visoka soudeležba in obveščenost, ki pri udeležencih spodbudi odgovornost za rezultate,
- izbor pomembnih informacij, relevantnih mnenj in dejstev,
- povezovanje rezultatov samoocenjevanja s finančnimi načrti in pridobivanjem sredstev, s pomočjo katerih bo omogočeno nadaljnje izpopolnjevanje kakovosti.

Visokošolski zavodi sami določajo način in potek samoevalvacij, a je zaradi racionalnosti in transparentnosti dela najbolje, da upoštevajo tudi priporočila glede zaporednih faz samoevalvacijskega procesa:

- oblikovanje samoevalvacijske skupine,
- opredelitev namenov in ciljev samoevalvacije,
- priprava načrta samoevalvacije,
- zbiranje informacij,
- analiza zbranega gradiva in oblikovanje ocen,
- priprava samoevalvacijskega poročila ter
- nadaljnja prizadevanja, ki izhajajo iz samoevalvacije.

Samoevalvacija mora biti kolektivna in nikakor ne zadeva le posameznika. Senat visokošolskega zavoda kot njegov najvišji organ v samoevalvacijsko komisijo imenuje njenega vodjo ter člane. Med njimi mora veljati načelo demokratičnosti, nikakor pa ne hierarhičnosti. Strokovnjaki s področja kakovosti v visokem šolstvu gledajo na velikost samoevalvacijske skupine različno, na UM pa pravilnik predvideva od 5 do 7 članov, vključno s predsednikom skupine. Vsekakor pa naj samoevalvacijska skupina sestoji iz predstavnikov vseh glavnih interesnih skupin na visokošolskem zavodu: visokošolskih učiteljev, raziskovalcev, študentov, strokovnega in administrativnega osebja, saj bo njena objektivnost na ta način lahko lažje zagotovljena.

Sledi opis navedenih posameznih faz samoevalvacijskega postopka, kot jih opredeljuje *Pravilnik o ocenjevanju kakovosti na Univerzi v Mariboru*, ki ga je Senat UM sprejel na svoji 16. redni seji 29. novembra 2016. Omenjeni pravilnik je nasledil *Pravilnik o postopku samoevalvacije in evalvacije univerze in njenih članic ter o sestavi in številu članov komisije za ocenjevanje kakovosti univerze*, ki smo ga na Univerzi v Mariboru (v nadaljevanju: UM) uporabljali od januarja 2006.

Namen samoevalvacije je nenehno vzdrževanje, spodbujanje ter izboljševanje kakovosti dela. Samoevalvacija na institucionalni ravni zagotavlja racionalno podlago za strokovno odločanje in načrtovanje razvoja ter nudi podlago za stalno izboljševanje kakovosti. Za uspešno samoevalvacijo je izrednega pomena, da so vsi vključeni v ta proces seznanjeni z njenimi nameni in da razumejo cilje samoevalvacije. Samoevalvacija se lahko izvaja na različnih ravneh, in sicer na ravni predmeta, na ravni študijskega in raziskovalnega programa v okviru posamezne organizacijske enote, na ravni članice univerze ali na ravni univerze. V praksi se običajno uporablja kombinacija samoevalvacij na različnih ravneh. V procesu vodenja kakovosti se samoevalvacija na fakultetah začne na ravni organizacijskih enot (katedra, inštitut, laboratorij ...) in je osredotočena na izobraževalno, raziskovalno, umetniško oziroma strokovno dejavnost (programska samoevalvacija). Samoevalvacijski

ciklus se na ravni članice univerze zaključi, ko se programske samoevalvacije vgradijo v samoevalvacijo na višji ravni (institucionalna samoevalvacija). V skupnem poročilu o institucionalni samoevalvaciji so povzetki samoevalvacijskih poročil dopolnjeni s pregledi dela skupnih služb in vodstva, ki vključuje splošnejša področja. Glavni cilj samoevalvacije pa je slej ko prej predvsem pomoč pri nadaljnjem izpopolnjevanju kakovosti visokošolskega zavoda.

Po imenovanju samoevalvacijske skupine le-ta pripravi načrt, s katerim soglašajo vsi njeni člani. V načrtu je potrebno določiti, kdo je odgovoren za posamezne naloge in kdaj naj bodo te naloge zaključene. V načrt samoevalvacije morajo biti vključeni cilji samoevalvacije, omejitve samoevalvacije, pregled glavnih vidikov, ki jih bo zajela samoevalvacija, kriteriji, potrebne informacije, časovni načrt ter odgovornost in zadolžitve posameznikov.

V procesu samoevalvacije je potrebno zbrati določene informacije, ki so povezane s področjem in cilji samoevalvacije. Informacije so lahko kvantitativne ali kvalitativne, enako pomembne so oboje, za vsako od njih pa je potrebno navesti posamezne vire. Pri samoevalvaciji so informacije gradivo, s pomočjo katerega pripravimo dokumentacijo, s katero ugotavljamo utemeljenost ugotovitev samoevalvacije. Preden začne samoevalvacijska skupina zbirati informacije, mora določiti kriterije, s pomočjo katerih bo oblikovala sistem ocenjevanja. Informacije morajo biti dostopne, ustrezne, točne in zanesljive.

Sledi analiza zbranega gradiva in oblikovanje sistema ocenjevanja. Po zbiranju informacij in oblikovanju dokumentacije sledi ustrezna interpretacija informacij. Samoevalvacijski proces je zaključen z oblikovanjem ocene o prednostih in pomanjkljivostih posameznih vidikov ter s predlogi za izboljšanje kakovosti. Samoevalvacijska skupina obravnava dejansko stanje, oblikuje oceno tega stanja ter pripravi predloge možnih ukrepov za odpravljanje oziroma izboljšanje ugotovljenih pomanjkljivosti.

Kot že omenjeno, samoevalvacija ni le metoda notranjega sistema zagotavljanja kakovosti, temveč je tudi bistvena povezava med notranjim in zunanjim ocenjevanjem kakovosti, saj se pri izvajanju zunanjih evalvacij uporablja rezultate, pridobljene s samoevalvacijo institucije, ki je predmet evalvacije. Zunanji nadzor pa mora biti osredotočen na odgovornost, ki jo visokošolske institucije demonstrirajo z vzpostavljanjem notranjih sistemov za vzdrževanje in izpopolnjevanje kakovosti. Zunanji nadzor organizirajo vladne ali druge tovrstne agencije.

Pisno samoevalvacijsko poročilo je glavni rezultat samoevalvacijskega procesa ter zelo pomemben dokument, hkrati pa tudi instrument, s katerim visokošolska ustanova pridobi pomembne informacije o sebi. Vključuje oceno stanja in kritično analizo, analizo prednosti in pomanjkljivosti ter predloge in priporočila za odpravo pomanjkljivosti (korektivne ukrepe) in izboljšanje kakovosti. Pred pisanjem samoevalvacijskega poročila je treba določiti njegov obseg, strukturo in vsebino, časovne roke in avtorstvo.

Zaključki samoevalvacijskega poročila naj vključujejo ocene, ki so podkrepjene z dokumentacijo, in priporočila za nadaljnje izboljševanje kakovosti. Priporočila naj bodo nedvoumna in izvedljiva ter jasno naslovljena na tiste posameznike, ki so odgovorni za nadaljnje izpopolnjevanje kakovosti. Samoevalvacijsko poročilo mora spodbujati nenehno izboljševanje kakovosti, učinkovitejše vodenje in upravljanje, notranjo pripravo za zunanjo evalvacijo ter zagotavljanje informacij za zunanje izvedence.

Samoevalvacijsko poročilo mora poleg opisa in kritične analize glavnih vidikov vključevati tudi načine, postopke in ukrepe za izboljševanje kakovosti, s pomočjo katerih naj bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti. V zaključku samoevalvacije zato samoevalvacijska skupina sprejme jasno oblikovana priporočila za vzdrževanje in nadaljnje izboljševanje kakovosti, ki temeljijo na ugotovljenih prednostih

in slabostih. Na osnovi rezultatov samoevalvacije lahko visokošolski zavod pripravi strateški načrt za izboljševanje sistema vodenja kakovosti v prihodnosti. Procesi odločanja o nadaljnjih ukrepih in postopkih za izpopolnjevanje kakovosti, ki sledijo procesu samoevalvacije, naj vključujejo tudi časovni načrt prihodnjih dejavnosti.

Visokošolski zavod mora vzpostaviti jasen sistem za redno spremljanje in preverjanje uresničevanja priporočenih dejavnosti in ugotavljati njihove učinke. Hkrati je potrebno oblikovati sistem poročanja oziroma informiranja, tako da bodo člani samoevalvacijske skupine in drugi, ki so sodelovali pri samoevalvaciji, poznali rezultate nadaljnjega izboljševanja sistema vodenja kakovosti, ki izhajajo iz samoevalvacije. O teh rezultatih nato poroča v naslednjem samoevalvacijskem poročilu.

Velik pomen je ne nazadnje pripisati še uporabnosti samoevalvacijskega poročila, zato mora zadostiti naslednjim pogojem:

- samoevalvacijsko poročilo naj bo čim bolj odprto in samoreflektivno, zato je treba jasno in izrecno opredeliti ugotovljene prednosti oziroma pomanjkljivosti,
- treba se je izogniti težnji po podcenjevanju ali prikrivanju pomanjkljivosti,
- načrti za premagovanje ugotovljenih pomanjkljivosti naj bodo ponujeni v jedru in povzeti v zaključku samoevalvacijskega poročila v obliki celovitega akcijskega načrta,
- avtorji samoevalvacijskega poročila naj ne pozabijo, da je le-to deloma namenjeno notranji publiki visokošolskega zavoda, deloma pa zunanji, zato naj bo poročilo ustrezno prilagojeno publiki, ki ji je namenjeno.

3 Kakovost na Univerzi v Mariboru

Vsaka univerza, tako tudi naša, mora nenehno skrbeti za dvig kakovosti v najširšem smislu. Pri tem se mora zavedati, da je kakovostna dejansko le toliko, kolikor so ji drugi pripravljene priznati. Skrb za vodenje kakovosti visokega šolstva je v sodobni družbi eden izmed osnovnih ciljev, države podpisnice Bolonjske deklaracije pa so si jo zadale tudi kot eno izmed stalnih nalog.

Na UM sprejemamo vzpostavljen sistem vodenja kakovosti kot sestavni del načrtovanja sprememb ter razvijanja in posodabljanja tako univerze kot tudi njenih članic. Sistem vodenja kakovosti na UM naj bi pomagal obvladovati procese na področju kakovosti učnega in poučevalnega procesa, še zlasti pa omogočal neprestano izboljševanje vseh ključnih in podpornih procesov, ki jih izvajamo na univerzi. Glavni cilj sistema vodenja kakovosti naj bi bil predstavitev, izobraževanje, komuniciranje, uvajanje, motiviranje in razvijanje v smeri skupne kulture kakovosti na UM. Kakovost že dolgo ni več, ne more in ne sme biti delegirana »od zgoraj«, ampak se mora roditi in rasti v vsakem posamezniku, ki sodeluje v katerem izmed procesov na vseh ravneh, ki nas povezujejo v UM – v univerzo z visoko kulturo kakovosti.

UM in njene članice ter druge članice se že dve desetletji zavedajo pomena kulture kakovosti, zato so ustanovile komisije, ki spremljajo in ocenjujejo kakovost, tako na univerzitetni ravni kot na ravni članic UM. Slednje sestavljajo predstavniki vseh glavnih interesnih skupin, t.j. visokošolskih učiteljev, raziskovalcev, študentov, strokovnega in administrativnega osebja.

UM je kot prva izmed slovenskih univerz (leta 2006) ustanovila samostojno strokovno službo za kakovost, ki je med drugim koordinirala in spodbujala aktivnosti glede spremljanja, ocenjevanja in zagotavljanja kakovosti na celotni UM ter nudila strokovno podporo Komisiji za ocenjevanje kakovosti univerze Senata UM. V letu 2011 je bil na UM ustanovljen še Center za razvoj kakovosti, ki se je leta 2015 preimenoval v Oddelek za kakovost in trajnostni razvoj, kot edina izmed slovenskih univerz pa ima UM tudi prorektorja za področje razvoja kakovosti.

Članice in druge članice UM imajo v okviru svojih spletnih strani izdelale podstrani za področje kakovosti, ki ponujajo informacije o aktivnostih s tega področja, kot so strategija na področju vodenja kakovosti, letni načrt dela komisije za kakovost, samoevalvacijsko poročilo, akcijski načrt korektivnih ukrepov, sestava komisij za ocenjevanje kakovosti, zapisniki njihovih sej, informacije o anketiranju študentov, diplomantov in zaposlenih, pravilniki o anketah, povezave ...

UM je na lastno pobudo povabila združenje European University Association (EUA), da izvede zunanje institucionalne evalvacije v letih 1998, 2004 in 2013, s strani Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) pa je – po uspešno prestatem akreditacijskem postopku – decembra 2013 prejela odločbo o ponovni akreditaciji za nadaljnjih sedem let.

4 Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze

Komisija je bila ustanovljena novembra 1997, od decembra 2003 pa nosi ime Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze (v nadaljevanju: Komisija) in je od tedaj stalna komisija Senata UM.

Komisija sproti obvešča Senat UM o svojih ugotovitvah, sprejetih sklepih in stališčih, predlogih in mnenjih ter o možnih rešitvah, za svoje delo pa mu je tudi odgovorna. Obravnava in odloča o zadevah s področja spremljanja in vrednotenja kakovosti na UM in na njenih članicah ter spremlja postopke samoevalvacije in evalvacije univerze in njenih članic ter predlaga senatu UM ustrezne odločitve. Poleg tega Komisija spodbuja, usklajuje in spremlja skrb za kakovost univerze in njenih članic.

Komisija deluje v skladu z Zakonom o visokem šolstvu, Statutom UM, *Poslovníkom kakovosti na Univerzi v Mariboru*, nacionalnimi evalvacijskimi oziroma akreditacijskimi merili ter *Pravilnikom o ocenjevanju kakovosti na Univerzi v Mariboru*.

Statut UM v svojem 264. členu pravi: »Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze spremlja in opravlja institucionalno in programsko ocenjevanje kakovosti in učinkovitosti izobraževalnega, znanstvenoraziskovalnega, umetniškega dela članic univerze in univerze kot celote. Postopek evalvacije in samoevalvacije univerze in njenih članic, sestavo in število članov komisije določi senat univerze s splošnim aktom univerze.«

Komisija pripravlja letno poročilo o dejavnostih in rezultatih na področju vodenja kakovosti na univerzi, ki ga obravnavajo Senat UM in njeni drugi organi ter je javno objavljeno na spletni strani univerze. Vsako leto pripravi poročilo o dejavnostih in rezultatih s področja spremljanja in ocenjevanja kakovosti na UM.

V svojem sedanjem mandatu (oktober 2015 – september 2019) šteje Komisija 27 članov, izmed njih po enega predstavnika vsake članice in druge članice UM, tudi predstavnika nepedagoških delavcev (vsi imajo tudi svoje nadomestne člane, ki jih lahko zastopajo na sejah komisije s polno glasovalno pravico) ter šest predstavnikov študentov, ki jih imenuje Študentski svet UM. Člani komisije iz vrst visokošolskih učiteljev in sodelavcev so izvoljeni za mandatno dobo štirih let, člani komisije iz vrst študentov pa za mandatno dobo dveh let. Komisiji predseduje prof. dr. Marko Marhl s Pedagoške / Medicinske fakultete.

Temeljni cilji Komisije v tekočem študijskem letu so:

- Izvedba samoevalvacij ter izdelava poročil članic in drugih članic UM o samoevalvaciji v študijskem letu 2016/2017.

- Skupni letni sestanek članov Komisije za ocenjevanje kakovosti univerze s člani komisij za ocenjevanje kakovosti članic in drugih članic UM z udeležbo strokovnjaka s področja kakovosti v visokem šolstvu (april 2018).
- Sodelovanje pri uvajanju procesov notranjega upravljanja in spremljanja kakovosti študijskih programov na Univerzi v Mariboru.
- Spremljanje sprememb v slovenskem in evropskem visokošolskem prostoru, analiza njihovih vplivov na kakovost visokošolske dejavnosti.
- Uvajanje učinkovite metodologije za samoevalvacije in vrednotenje samoevalvacijskih poročil članic UM ter oblikovanje skupnega poročila.
- Definiranje ključnih parametrov za izboljšanje kakovosti na UM na podlagi analize samoevalvacijskih poročil.
- Poročanje organom UM: rektorju, senatu, upravnemu odboru in študentskemu svetu.
- Sodelovanje z Oddelkom za razvoj kakovosti in trajnostni razvoj UM.
- Sodelovanje pri definiranju izhodišč politike kakovosti na UM.
- Spodbujanje uveljavljanja akademskih in etičnih vrednot kot temeljev zagotavljanja kakovosti.
- Spremljanje uresničevanja načrta sprejetih aktivnosti za izboljšanje kakovosti oziroma odpravljanje ugotovljenih slabosti.
- Spodbujanje in spremljanje razprav o samoevalvacijskih poročilih članic na organih članic UM in organih UM.
- Spodbujanje usposabljanja članov Komisije za ocenjevanje kakovosti univerze in članov komisij za ocenjevanje kakovosti članic in drugih članic UM.
- Sodelovanje članov Komisije za ocenjevanje kakovosti univerze na strokovnih, znanstvenih in drugih srečanjih.
- Vključevanje vseh zaposlenih in študentov na UM k prizadevanjem za dvig kulture kakovosti na UM.
- Sodelovanje z NAKVIS.
- Seznanjanje javnosti z rezultati spremljanja, ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti na UM.

V obdobju med leti 2008 in 2015 je Komisija na svojo pobudo izvedla projekt notranjih institucionalnih evalvacij znotraj UM, evalvirala je trinajst fakultet UM. Ugotavljamo, da so bile tovrstne evalvacije izjemno dobrodošle za presoјane fakultete, s čimer soglašajo tudi njihova vodstva ter ostali zaposleni.

Komisija je leta 2012, prav tako na svojo pobudo, pristopila k izvedbi »follow up« notranjih institucionalnih evalvacij znotraj UM. Predmet presoјe je bilo v tem primeru devet fakultet UM, ki so bile predhodno že evalvirane. Projekt »follow up« notranjih institucionalnih evalvacij na UM je bil zaključen v letu 2015.

Gradiva s področja vodenja kakovosti na UM so javno objavljena na <http://www.um.si/kakovost/komisija-za-kakovost-univerz/Strani/default.aspx> (v okviru spletne podstrani UM za kakovost), kjer so dosegljivi tudi številni dokumenti Komisije.

5 Samoevalvacije na Univerzi v Mariboru

Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze nalaga članicam UM da med drugim – v skladu s *Pravilnikom o ocenjevanje kakovosti Univerze v Mariboru* – letno izvajajo samoevalvacije.

Tako UM kot tudi vse njene članice vsakoletno pripravljajo poročila s področja kakovosti, glavni njihov namen pa je ocena stanja ter uresničevanje sprememb in priprava izboljšav. Odkar deluje omenjena komisija so bile na UM izvedene naslednje samoevalvacije:

- institucionalna samoevalvacija članic UM (2000),
- samoevalvacija pedagoškega procesa članic UM (2001),
- samoevalvacija raziskovalnega procesa članic UM (2002),
- »follow-up« samoevalvacija pedagoškega procesa članic UM (2003),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2004),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2005),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2006),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2007),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2008),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2009),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2010),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2011),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2012),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2013),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2014),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2015),
- institucionalna samoevalvacija članic UM (2016) in
- institucionalna samoevalvacija članic UM s poudarkom na samoevalvaciji posameznih študijskih programov (2017).

Pri samoevalvaciji UM ali njenih članic smo od leta 2004 do leta 2011 v skladu s tedanjimi nacionalnimi evalvacijskimi merili (*Merili za ugotavljanje, spremljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega ter strokovnega dela* Nacionalne komisije za kvaliteto visokega šolstva) ocenjevali sledeče segmente:

- namen, politika, cilji, strategija, organiziranost in vodenje univerze ali članice univerze, urejenost dokumentacije ter skrb za kakovost,
- izobraževanje – študijska dejavnost,
- znanstvenoraziskovalna, umetniška in strokovna dejavnost,
- visokošolski učitelji in sodelavci, znanstveni delavci in sodelavci,
- upravni, strokovni in strokovno-tehnični delavci,
- študenti,
- prostori, oprema za izobraževalno, znanstvenoraziskovalno in strokovno dejavnost,
- financiranje izobraževalne – študijske, znanstvenoraziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti,
- sodelovanje z družbenim okoljem na regionalni, državni in mednarodni ravni.

Novembra 2010 je NAKVIS sprejela *Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov*. V skladu z nacionalnimi evalvacijskimi merili smo na UM tako pristopili k izvedbi samoevalvacije po naslednjih segmentih:

- vpetost v okolje,
- delovanje visokošolskega zavoda,
- kadri,
- študenti,
- materialni pogoji (prostori, oprema, knjižnično-informacijska dejavnost in financiranje),
- zagotavljanje kakovosti, inovativnosti in razvojne naravnosti.

Slednja merila je NAKVIS v preteklem letu ponovno revidirala, tako da so od julija 2017 v veljavi prenovljena *Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov*. V skladu z aktualnimi nacionalnimi evalvacijskimi merili smo na UM pristopili k izvedbi samoevalvacije po le-teh, tako da ocenjevanje poteka po naslednjih segmentih:

- delovanje visokošolskega zavoda,
- kadri,
- študenti,
- materialne razmere,
- zagotavljanje in izboljševanje kakovosti, spreminjanje, posodabljanje in izvajanje študijskih programov.

6 Samoevalvacije članic Univerze v Mariboru za študijsko leto 2016/2017

Kot omenjeno izvajamo institucionalne samoevalvacije na UM v skladu z nacionalnimi evalvacijskimi oziroma akreditacijskimi merili. Poleg tega pa je Komisija na svoji 13. redni seji 1. februarja 2017 predstavila predsednikom komisij za ocenjevanje kakovosti oziroma njihovim nadomestnim članom še spodnja dodatna navodila za izvedbo samoevalvacije članic in drugih članic UM za študijsko leto 2015/2016:

1. Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze poziva članice UM, da v samoevalvacijsko poročilo za študijsko leto 2016/2017 vključijo:
 - samoevalvacijo izobraževalne dejavnosti (povzetki samoevalvacijskih poročil posameznih študijskih programov; predlogi izboljšav – navedite, katere spremembe boste predlagali za izboljšanje kakovosti študijskega programa: gre za povzetek preglednic v posameznem samoevalvacijskem poročilu študijskega programa),
 - poročilo o ukrepih za izboljšanje delovanja / podatke o uresničevanju akcijskih načrtov, pripravljenih na osnovi evalvacijskih poročil o uresničevanju strategije razvoja, priporočil notranjih institucionalnih evalvacij, priporočil NAKVIS ob institucionalnih in programskih ponovnih akreditacijah ter *Načrta izboljšav delovanja UM do leta 2020*,
 - prikaz doseganja ciljnih vrednosti kazalnikov kakovosti za spremljanje izobraževalne, znanstvenoraziskovalne in umetniške dejavnosti oziroma knjižnične dejavnosti,
2. Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze predlaga članicam UM, da v priložo samoevalvacijskemu poročilu za študijsko leto 2016/2017 vključijo:
 - samoevalvacijsko poročilo za vsak izvedeni študijski program,
 - raziskavo o zadovoljstvu zaposlenih na delovnem mestu,
 - analizo študentskih anket in poročilo o sprejetih ukrepih,
 - analizo ankete o zadovoljstvu s študijem,
 - primerjavo izbranih kazalnikov s podatki tujih univerz, ki so dostopni v mednarodnih sistemih razvrščanja in ocenjevanja univerz,
 - rezultate razvrščanja po študijskih področjih na mednarodni lestvici razvrščanja Quacquarelli Symonds World University Rankings by Subject,
 - izpolnjene enotne preglednice za vrednotenje okoljskega vpliva.

Devet zaporednih let so fakultete v samoevalvacijsko poročilo vključevale določene kazalnike s področja študijske dejavnosti in kadrov ter knjižnične dejavnosti. V samoevalvacijskih poročilih za študijsko leto 2016/2017 pa so drugo leto zapored namesto omenjenih upoštevale enotne že predizpisane kazalnike, ki jih je sprejel Senat UM (kazalniki za spremljanje izobraževalne dejavnosti, kazalniki za spremljanje znanstvenoraziskovalne in umetniške dejavnosti). Že šesto leto zapored so v samoevalvacijska poročila članic in drugih članic UM vključeni tudi kazalniki za vrednotenje okoljskega vpliva.

Strokovna služba Komisije je prejela samoevalvacijska poročila večine članic in drugih članic UM ter Rektorata, ne pa tudi poročili Ekonomsko-poslovne fakultete ter Fakultete za kmetijstvo in

biosistemske vede. Fakultete UM so izpolnile tudi preglednice Univerzitetne knjižnice Maribor s kazalniki za vrednotenje knjižnične dejavnosti, na podlagi katerih bodo v Univerzitetni knjižnici Maribor lahko izdelali poročilo o kazalcih uspešnosti knjižnične dejavnosti na UM za študijsko leto 2016/2017. Oddelek za kakovost in trajnostni razvoj UM bo izdelal podobno skupno poročilo na podlagi kazalnikov za vrednotenje okoljskega vpliva.

Samoevalvacije članic UM za študijsko leto 2016/2017 so opravile njihove komisije za ocenjevanje kakovosti. Podatke so večinoma pridobile iz referatov za študentske zadeve, pisarn za mednarodno sodelovanje, kadrovske službe, knjižnice, visokošolske vpisno-informacijske službe UM, Računalniškega centra UM ter iz izvedenih študentskih in drugih anket. Na podlagi teh podatkov so omenjene komisije izdelale samoevalvacijska poročila, v katerih so ocenile predvsem pedagoško in raziskovalno dejavnost svoje fakultete, prav tako pa so v poročila vključile še oceno podpornih procesov. Tako so bili – v skladu z nacionalnimi evalvacijskimi merili – najpogosteje ocenjeni delovanje zavoda (organiziranost, izobraževalna ter znanstvenoraziskovalna dejavnost, vpetost v okolje), kadri (visokošolski učitelji in sodelavci ter podporne službe), študenti, materialne razmere (prostorski pogoji, oprema, knjižnica, financiranje) ter zagotavljanje in izboljševanje kakovosti, spreminjanje, posodabljanje in izvajanje študijskih programov.

Struktura samoevalvacijskih poročil pokaže, da sta samo 2 fakulteti upoštevali prenovljena merila NAKVIS, sprejeta leta 2017, ko so poglavja ocenjevanja glede na predhodna istoimenska merila nekoliko spremenjena. 9 fakultet je samoevalvacijsko poročilo izdelalo v skladu s bivšimi merili agencije, medtem ko so 4 fakultete poglavja ocenjevanja nekoliko priredile, pri čemer pa niso izpustile nobenega izmed predpisanih.

Dodajmo še, da članice UM – glede na sprejete sklepe Senata s 27. in 28. redne seje (novembra in decembra 2017) – v svoja samoevalvacijska poročila niso uvrstile analize študentskih anket o pedagoškem delu in obremenitvi študenta v študijskem letu 2016/2017.

V dodatnih navodilih za izdelavo samoevalvacijskih poročil je Komisija predlagala, da članice UM (letos prvič, glede na nove pristojnosti univerz) vključijo samoevalvacijsko poročilo za vsak izvedeni študijski program. Dve tretjini izmed fakultet so slednja vključila kar v samoevalvacijsko poročilo, tretjina pa v njegovo prilogo.

7 Ugotovitve iz samoevalvacijskih poročil članic UM

Glede na nacionalna evalvacijska in akreditacijska merila NAKVIS ter priporočila in dodatna navodila Komisije glede priprave samoevalvacijskih poročil članic UM so le-ta vsako leto primerljivejša.

Dogovorjeni rok za oddajo samoevalvacijskih poročil članic UM za študijsko leto 2016/2017 je bil – v skladu s pravilnikom – 31. marec 2017. Do tega dne strokovna služba Komisije ni prejela samoevalvacijskih poročil Ekonomsko-poslovne fakultete ter Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede. Komisiji za ocenjevanje kakovosti obeh fakultet sta sicer opravili svoje delo in izdelali samoevalvacijska poročila, ki pa jih ustrezni organi fakultet doslej še niso potrdili.

Premik smo dosegli glede na dejstvo, da samoevalvacijska poročila ustrezni organi nekaterih članic UM ne obravnavajo več dopisno, ampak na svojih rednih ali izrednih sejah organov o njih tudi razpravljajo in jih potrdijo: obvezno senat, neobvezno pa še študentski svet in akademski zbor.

V samoevalvacijskih poročilih na priporočilo Komisije članice in druge članice UM izvajajo tudi analizo lastnih akcijskih načrtov iz preteklega študijskega leta, prav tako pa tudi akcijskih načrtov, ki

so nastali v okviru drugih evalvacijskih in akreditacijskih postopkov (NAKVIS, mednarodne akreditacije) ter *Načrtom za izboljšanje delovanja Univerze v Mariboru, pripravljen na osnovi priporočil NAKVIS, EUA in Strategije razvoja UM 2013-2020*. Prav gotovo razveseljuje dejstvo, da je bila marsikatera ugotovljena slabost odpravljena prav zaradi izvedbe samoevalvacije oziroma uresničitve korektivnih ukrepov iz akcijskih načrtov članic in drugih članic UM.

V svoja samoevalvacijska poročila članice in druge članice UM na priporočilo Komisije že več let redno vključujejo tudi raziskave o zadovoljstvu zaposlenih na delovnem mestu.

Samoevalvacijska priporočila v veliki meri vsebujejo tudi nekatere analize, ki so zapisane v predhodnih dodatnih navodilih Komisije. Nekatere izmed njih v poročilo uvrščajo tudi SWOT analizo, analizo anket o študentskih strokovnih praksah, analizo za mentorje v podjetjih, analizo ankete o zadovoljstvu diplomantov s študijem idr.

Kratka analiza samoevalvacijskih poročil članic in drugih članic UM odkriva nekatere skupne prednosti s področja skrbi za kakovost, ki jih velja v prihodnje ohranjati oziroma krepiti:

- sprejeto in javno objavljeno poslanstvo, vizija ter strategija,
- zavzemanje za stalno krepitev in razvoj kakovosti,
- zavedanje pomena spremljanja, ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti ter izboljšav ob upoštevanju ugotovljenih pomanjkljivosti,
- samoevalvacijske komisije so ustrezno sestavljene,
- samoevalvacijska poročila članic in drugih članic UM so dosegla pričakovano kakovostno raven.

Ista analiza pa odkriva tudi nekatere skupne pomanjkljivosti, ki jih bo treba sčasoma odpraviti:

- ni razvitih postopkov za uspešno merjenje učnih dosežkov,
- povečini ni kariernega svetovanja pedagoškim in nepedagoškim delavcem pri nadaljevanju njihove poklicne poti,
- delo predsednikov in članov komisij za ocenjevanje kakovosti ni ovrednoteno,
- ni redno zaposlenih strokovnjakov, ki bi se ukvarjali izključno z notranjim zagotavljanjem kakovosti.

Članice UM že nekaj let zapored izpostavljajo najpomembnejše ključne ugotovitve (skupne probleme in možne rešitve), ki so razvidne tudi iz samoevalvacijskih poročil članic UM za študijsko leto 2016/2017 ter predloge aktivnosti za izboljšanje. V nadaljevanju navajamo nekatere ugotovitve, ki so skupne več fakultetam UM, ki izvajajo pedagoški in raziskovalni proces, po posameznih segmentih ocenjevanja visokošolske dejavnosti. Ugotovljene prednosti so zapisane z **zelenim**, ugotovljene pomanjkljivosti z **rdečim**, medtem ko so priporočila za odpravo pomanjkljivosti zapisana z **modrim**:

1. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

- jasna organizacijska struktura,
- javno objavljeno poslanstvo in vizija,
- dobro delujoč tutorski sistem,
- mednarodna primerljivost študijskih programov in sistem kreditnih točk omogočata mednarodno izmenjavo študentov,
- mednarodna primerljivost diplomantov,
- enotno urejeni postopki in navodila na številnih področjih delovanja,
- habilitacijska merila spodbujajo objavljanje znanstvenih izsledkov,

- razvejano sodelovanje s sorodnimi fakultetami doma in v tujini,
 - vključevanje domačih in tujih gostujočih strokovnjakov v izvedbo pedagoškega procesa,
 - ustanovljeni alumni klubi,
 - povečanje mobilnosti študentov,
 - spremljanje zaposljivosti diplomantov,
 - podpora lokalnih skupnosti dislociranih fakultet,
 - sodelovanje z osnovnimi in srednjimi šolami (predstavitve, mentorstva, dnevi dejavnosti, teden odprtih vrat ...),
 - izvajanje sprotne anketiranja diplomantov,
-
- nizka stopnja interesa za vpis na izredni študij,
 - problematika povezana s preveč neaktivnimi študenti,
 - zaradi varčevanja vse opaznejše združevanje skupin študentov,
 - preveč razdrobljen raziskovalni potencial,
 - premalo prijav novih raziskovalnih projektov na domače in tuje javne razpise,
 - premalo sodelovanja z gospodarskimi subjekti na področju raziskav in svetovanja,
 - delež financiranja iz raziskovalne dejavnosti ostaja prenizek,
 - ni dodatnih sredstev za izvedbo predmetov v angleškem jeziku ob naraščanju števila tujih študentov,
 - premalo izkoriščen potencial gostujočih predavateljev,
 - nepregledne, tudi vsebinsko in oblikovno neenotne spletne strani,
 - premalo aktivna vloga alumni klubov,
 - ne dovolj razviti mehanizmi za spremljanje kariere diplomantov,
 - premalo sodelovanja z gospodarskimi družbami,
 - neuravnotežena izmenjava domačih in tujih študentov,
-
- pridobivanje mednarodnih akreditacij,
 - zaradi upada vpisa študentov iskanje novih možnosti za razvoj izobraževalne dejavnosti,
 - skrajšanje časa študija,
 - ukrepanje in izboljšanje stanja na podlagi informacij iz študentskih anket o pedagoškem delu, obremenitvi in o zadovoljstvu s študijem,
 - boljše izkoriščanje oziroma združevanje obstoječega raziskovalnega potenciala,
 - prizadevanje za povečanje števila tržnih projektov, mednarodnih projektov in raziskav za gospodarstvo,
 - spodbujanje študentov in njihovo vključevanje v projekte oziroma raziskovalno delo.
 - krepitev pozitivne vloge fakultet v okolju ter poudarjanje ključnih vrednot,
 - posodobitev spletnih strani,
 - tesnejše sodelovanje z gospodarstvom ob načrtovanih prenovah študijskih programov,
 - ustanavljanje programskih svetov, ki bodo sodelovali pri sprotne evalviranju študijskih programov in kompetenc diplomantov,
 - sodelovanje z gospodarstvom pri definiranju vsebin zaključnih nalog za študente,
 - razvijanje stimulatívnega raziskovalnega okolja,
 - izvajanje različnih aktivnosti, ki bodo doprinesle k večji tržni prepoznavnosti fakultet doma in v tujini,

- povečati pomen in izkoristiti priložnosti alumni klubov (aktivnosti za krepitev sodelovanja z diplomanti, pridobivanje specifičnih informacij o njih – kompetence, uporabna znanja ...),
- analiziranje trenutnih in predvidenih potreb potencialnih delodajalcev po kadrih.

2. KADRI

- kakovosten pedagoški kader zagotavlja kakovostno izvedbo pedagoškega procesa,
- izboljšana informiranost zaposlenih,
- redni letni razgovori z zaposlenimi,
- ažurno vodenje osebnih bibliografij zaposlenih,
- lastna ponudba usposabljanj za zaposlene na ravni UM,
- redno izvajanje anket o zadovoljstvu zaposlenih na delovnem mestu,
- zadovoljstvo pedagoškega osebja z delom podpornih služb,
- neugodno razmerje med redno in pogodbeno zaposlenimi učitelji,
- preobremenjenost pedagoškega osebja z izobraževalnim delom,
- neenakomerna obremenitev pedagoških delavcev,
- majhen delež raziskovalcev, ki izpolnjujejo pogoje za vodenje projektov in pridobitev mentorstva mladim raziskovalcem,
- premalo vključenih učiteljev v pedagoški proces na tujih univerzah,
- (pre)majhen delež zaposlenih se udeležuje usposabljanj zanje na ravni UM,
- malo mladih raziskovalcev in doktorskih študentov, vključenih v raziskovalno delo,
- ni izvajanja sobotnega leta,
- premajhna stimulacija zaposlenih za učinkovito delo s tujimi študenti,
- enakomernejša obremenitev visokošolskih učiteljev in asistentov,
- ustrezni ukrepi za izboljšanje delovnih okolij,
- implementacija sprejetega etičnega kodeksa,
- pospeševanje mobilnosti pedagoškega in nepedagoškega osebja,
- vključevanje mlajših zaposlenih v delo organov in njihovih komisij,
- negativno ocenjenim pedagogom omogočiti pedagoško didaktično izobraževanje,
- spodbujanje zaposlenih, da se udeležujejo brezplačnih usposabljanj, ki jih ponuja UM,
- v vrednotenje pedagoške usposobljenosti pri izvolitvi v nazive vključiti tudi druge elemente, ki prispevajo h kakovosti pedagoškega dela,
- okrepiti aktivnosti na področju družbene odgovornosti.

3. ŠTUDENTI

- ustrezna organiziranost študentov in zastopanost v organih upravljanja,
- dobro organiziran tutorski sistem,
- povezanost študentskih svetov s tutorji,
- večanje števila in deleža vpisanih tujih študentov,
- odlične študentske ekipe dosegajo vrhunske rezultate na različnih tekmovanjih,
- prilagoditve za študente s posebnimi statusi,
- povečana informiranost študentov glede študentskih in študijskih zadev,
- povečanje števila vključenih študentov v vse organizirane obštudijske dejavnosti,

- (pre)dolgo trajanje študija,
- premajhno vključevanje študentov v raziskovalno delo in v projekte,
- nizek delež doktorskih študentov,
- pasivnost študentov,
- zelo malo študentov se odloči za izbirne predmete izven vpisanega študijskega programa,
- neenakomerno razmerje med »incoming« in »outgoing« študenti,

- povečanje prepoznavnosti delovanja študentskih svetov,
- dodatno nagrajevanje najboljših študentov,
- povečanje »outgoing« mobilnost študentov,
- spremljanje zadovoljstva študentov po izvedeni mobilnosti,
- aktivnejše vključevanje študentov v projektno delo,
- študentom omogočiti več praktičnega dela,
- učinkovitejše promoviranje medfakultetne izbirnosti,
- informiranje študentov o zaposljivosti diplomantov.

4. MATERIALNE RAZMERE

- delovni pogoji za zaposlene in študente,
- zaposlenim in študentom je na voljo kakovostna informacijsko-komunikacijska tehnologija,
- zmogljivejše in varnejše delovanje računalniške opreme,
- racionaliziranje skupnih stroškov poslovanja,
- zmanjšanje porabe energentov,

- nezadostno financiranje izvajanja javne službe,
- bistveno zmanjšanje prihodkov iz naslova izrednega študija,
- premajhen delež sredstev iz naslova znanstvenoraziskovalnega dela,
- ni systemskega zagotavljanja finančnih sredstev za vzdrževanje prostorov,
- zaradi varčevalnih ukrepov zmanjšanje nabave knjižnega fonda,
- premalo izvodov obvezne študijske literature v knjižnicah,
- prostorska stiska glede arhiviranja,

- iskanje možnosti za vzpostavitev stalnih oblik sodelovanja z gospodarstvom za pridobivanje dodatnih virov financiranja,
- dodatno pridobivanje sredstev s prijavljanjem na razpise za financiranje mednarodnih projektov,
- posodabljanje študijske literature,
- zadržanje knjižničnega fonda vsaj v obstoječem obsegu,
- povečanje obiska študentov v knjižnicah.

5. ZAGOTAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI, SPREMINJANJE, POSODABLJANJE IN IZVAJANJE ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

- redno sestajanje komisij za ocenjevanje kakovosti,
- imenovanje prodekanov za področje kakovosti,
- ustrezna sestava komisij za ocenjevanje kakovosti,
- vzpostavljen sistem notranjega spremljanja kakovosti,

- odlična in javno objavljena samoevalvacijska poročila,
 - samoevalvacijska poročila obravnavajo ustrezni organi,
 - motiviranost članov komisij za ocenjevanje kakovosti,
 - sprotno ponovno akreditirani študijski programi,
 - spremembe študijskih programov na podlagi ugotovitev iz samoevalvacij, različnih anket ter zunanjih deležnikov,
 - vsebine predmetov so primerljive s podobnimi na tujih univerzah,
 - spremenjene metode poučevanja in učenja,
- fakultete svojih strategij razvoja še niso povsem prilagodile strategiji razvoja UM,
 - celovite kulture kakovosti še ni zaznati,
 - predstavniki vodstev fakultet niso dovolj vključeni v samoevalvacijske postopke,
 - predstavniki študentov niso dovolj vključeni v samoevalvacijske postopke,
 - zunanji deležniki niso vključeni v delovanje komisij za ocenjevanje kakovosti.
 - preslaba povezanost predlaganih sprememb študijskih programov z ugotovitvami iz samoevalvacijskih poročil,
 - ni celovitega sistema nadziranja uresničevanja aktivnosti za izboljšanje kakovosti, še zlasti ne glede ugotovitev strokovnjakov NAKVIS v postopkih podaljšanja akreditacij,
 - delo članov komisij za ocenjevanje kakovosti ni ustrezno ovrednoteno,
 - prekrivanje nekaterih učnih vsebin med znotraj posamezne stopnje študija ter med 1. in 2. stopnjo študija,
- prilagajanje strateškega razvoja fakultet univerzitetnemu,
 - nadgrajevati aktivnosti na področju zagotavljanja kakovosti,
 - vpeljevanje sistema nadziranja uresničevanja aktivnosti za izboljšanje kakovosti,
 - predsednik komisije za ocenjevanje kakovosti naj bo vabljen na seje senata,
 - primerno ovrednotenje dela predsednikov in članov komisij za ocenjevanje kakovosti,
 - samoevalvacijska poročila naj nastajajo s sodelovanjem vseh zaposlenih in predstavnikov študentov, tudi vodstvenih delavcev,
 - akcijski načrti korektivnih ukrepov naj vključujejo tudi priporočila strokovnjakov NAKVIS iz postopkov ponovnih akreditacij,
 - vključevanje zunanjih deležnikov (domačih ali tujih profesorjev, raziskovalcev, študentov) v delovanje komisij za ocenjevanje kakovosti,
 - ažuriranje spletnih podstrani za kakovost,
 - spodbujanje sodobnih pristopov pedagoškega dela za kakovostnejšo izvedbo študijskega procesa,
 - stalno spremljanje in izboljševanje kakovosti in učinkovitosti izvajanja študijskih programov,
 - sprotno prilagajanje in prenavljanje študijskih programov glede na zahteve okolja,
 - izvajanje benchmarkinga o primerljivosti študijskih programov s tistimi konkurenčnih fakultet.

Iz navedenega je mogoče ugotoviti podobnost ključnih ugotovitev (prednosti in pomanjkljivosti) ter predlogov aktivnosti za izboljšanje s tistimi iz prejšnjih let. Določene izmed ugotovljenih slabosti so seveda povezane s finančnimi sredstvi in jih najbrž ne bo moč odpraviti v prihodnjem kratkoročnem obdobju. Resnici na ljubo pa si moramo priznati, da obstaja na UM še

veliko notranjih rezerv (predvsem gre za človeške vire), s katerimi bi utegnili izboljšati trenutno stanje na marsikaterem področju.

Na podlagi rezultatov samoevalvacije za študijsko leto 2016/2017 je senat vsake izmed članic UM sprejel ustrezen akcijski načrt ukrepov za odpravo ugotovljenih slabosti ter krepitev ugotovljenih prednosti. Akcijski načrti, katerih uresničevanje naj skozi vse študijsko leto spremljajo senati posameznih članic UM in njihovi dekani, pri posameznih predvidenih aktivnostih vsebujejo tudi navedene časovne roke ter imena posameznikov oziroma odgovornih organov.

Zapisane ocene, ugotovitve in predlogi iz samoevalvacijskih poročil članic UM za študijsko leto 2016/2017 morajo predstavljati ustrezne temelje za uresničevanje ambicioznih ciljev ter bodo dobrodošle za vso pedagoško in nepedagoško osebje naše univerze, njene študente in zunanje deležnike, ki jim je skupna skrb za njeno kakovost. Upamo si trditi, da se slednja na UM v zadnjih letih vendarle vztrajno izboljšuje.

8 Zaključek

Samoevalvacija prispeva k boljšemu samospoznavanju in samorazumevanju, visokošolskim institucijam zagotavlja tudi okvir za oblikovanje lastne definicije kakovosti in jim služi kot pomoč pri oceni dosežkov lastnega poslanstva in strateških ciljev.

Kljub doseženim uspehom je na UM še vedno potrebno slej ko prej krepiti zavest med zaposlenimi, da je zagotavljanje kakovosti na univerzi nujen proces, ki jo nenehno krepi in jo kot tako postavlja ob bok razvitim evropskim in svetovnim univerzam. Najpomembneje pa je, da se tega zavedamo vsi zaposleni na UM, še posebej v smislu spodbujanja k razmišljanju in oblikovanju skupne kulture kakovosti na UM.

Na tem mestu dobronamerno ponujamo še nekaj priporočil za vodstvene delavce članic in drugih članic UM:

- **spodbujanje zaposlenih k resnemu pristopu ocenjevanja kakovosti**
(najučinkoviteje z osebnim zgledom, primerno ovrednotenje dela članov komisij),
- **spodbujanje in upoštevanje aktivnejšega dela komisij za ocenjevanje kakovosti**
(redno sestajanje, poročanje senatu, akademskemu zboru, študentskemu svetu ...),
- **spremljanje izvajanja akcijskega načrta korektivnih ukrepov**
(realno zastaviti akcijski načrt, določiti odgovorne osebe za izvajanje posameznih segmentov akcijskega načrta, začrtati roke za uresničitev akcijskega načrta, krepiti prednosti, odpraviti pomanjkljivosti ...),
- **nadaljevanje izvajanja rednih letnih razgovorov ter anket o zadovoljstvu zaposlenih**
(oboje predstavlja osnovo za izboljšanje organizacijske klime ter medsebojnih odnosov),
- **obravnava samoevalvacijskega poročila na rednih sejah organov visokošolskega zavoda**
(samoevalvacijsko poročilo naj obravnavata tudi akademski zbor in študentski svet).

Strokovna služba Komisije peto leto zapored zaradi preobsežnih gradiv zbira samoevalvacijska poročila le še v elektronski obliki. Samoevalvacijska poročila članic UM za študijsko

leto 2016/2017 so v celoti na vpogled v strokovni službi Komisije (kot tudi vsa tovrstna poročila od leta 2000 dalje), članice in druge članice UM pa svoja samoevalvacijska poročila javno objavijo tudi na svoji spletni podstrani za kakovost.

Pričujoče poročilo bo predmet obravnave na 14. redni seji Komisije 9. maja 2018, po obravnavi in potrditvi pa ga bo le-ta posredovala v obravnavo še Senatu UM.

Pripravil:

Mag. Miha Pauko

P r e d s e d n i k

Prof. dr. Marko Marhl

- Viri: Samoevalvacijska poročila članic in drugih članic UM za študijsko leto 2016/2017

EPF	–
FERI	Samoevalvacijsko poročilo za študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FE	Samoevalvacijsko poročilo za študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FGPA	Samoevalvacijsko poročilo FGPA za študijsko leto 2016/17 (marec 2018)
FKKT	Poročilo o kakovosti FKKT – študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FKBV	–
FL	Samoevalvacijsko poročilo FL – študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FNM	Samoevalvacijsko poročilo FNM za študijsko leto 2016-2017 (marec 2018)
FOV	Samoevalvacijsko poročilo FOV za študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FS	Samoevalvacijsko poročilo FS za študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FT	Samoevalvacijsko poročilo FT za študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FVV	Samoevalvacijsko poročilo FVV – študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FZV	Samoevalvacijsko poročilo FZV za študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
FF	Samoevalvacijsko poročilo 2016/2017 (marec 2018)
MF	Samoevalvacijsko poročilo MF – študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
PEF	Samoevalvacijsko poročilo PEF za študijsko leto 2016/17 (marec 2018)
PF	Samoevalvacija 2016/2017 (april 2018)
UKM	Samoevalvacijsko poročilo UKM za študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)
ŠD	Samoevalvacijsko poročilo za leto 2016/2017 (marec 2018)
Rektorat	Samoevalvacijsko poročilo Rektorata za študijsko leto 2016/2017 (marec 2018)